

College van Beroep voor het bedrijfsleven

Zitting 28 februari 2012

procedure nummer: AWB 10/461 TK

Stichting Onderzoek Bedrijfs Informatie SOBI

tegen

De Heer drs J.J. Nooitgedagt RA

Gemachtigden: Mr. H.J.Th. Biemond en
Mr. B.C.G. Jennen

Geacht college,

Alle klachtonderdelen houd ik overeind.

Het eerste klachtonderdeel luidde als volgt:

'Nooitgedagt heeft de goede naam van het accountantsberoep beschadigd door (zonder de voorgeschreven wachttijd van twee jaar) van Ernst & Young naar een van de bekendste controlecliënten – Aegon – over te stappen en daar financieel directeur te worden.'

Deze beschadiging van de naam houdt in dat Nooitgedagt de voor de beroepsuitoefening essentiële reputatie van onafhankelijkheid in schijn van de externe controlerende accountants heeft aangetast. Dat heeft de Raad van tucht onvoldoende doorzien, waardoor ze tot haar onjuiste oordeel is gekomen. In tegenstelling tot deze brede formulering hebben de andere klachtonderdelen een veel smallere en meer juridische detaillering.

De Raad heeft ten onrechte miskend dat het eerste breed geformuleerde klachtonderdeel ook de onafhankelijkheid in schijn omvat.

Betrokkene stelt in zijn verweer (m.b.t. grief 7) ten onrechte dat de onafhankelijkheid in schijn (voor het aanzien van het beroep de meest essentiële onafhankelijkheid) niet onderdeel van enige klacht tegen betrokkene uitmaakt. Betrokkene volgt daarmee de Raad in haar te beperkte uitleg van het eerste klachtonderdeel.

Algemeen geldt dat het accountantsberoep in diskrediet wordt gebracht wanneer een (vooraanstaande) accountant binnen korte tijd van een controlerend accountantsbureau overstapt naar een controlecliënt. De vraag kan opgeworpen 'Wat is kort?'

Wanneer een accountant bijvoorbeeld 10 jaar na zijn werkzaamheden bij een controlerend accountantskantoor een vooraanstaande functie bij een controlecliënt van zijn oorspronkelijke accountantskantoor aanvaardt zal het publiek dat acceptabel vinden. Doordat het publiek dat acceptabel acht wordt door **die stap** de goede naam van het accountantsberoep **niet** beschadigd. Datzelfde geldt waarschijnlijk ook nog wanneer die overstap na negen jaar zou hebben plaatsgevonden. Enkele regelmakers in de accountantswereld hadden de Amerikaans aandoende behoefte om een vast getal te presenteren. Er is gekozen voor een termijn van twee jaar.

Vooraf in de Verenigde Staten hebben zich een aantal jaren geleden opzienbarende functiewisselingen voorgedaan waarbij accountants en financiële directeuren bij elkaar in – en uitliepen. Dat heeft op het publiek geen goede indruk gemaakt en zelfs de indruk gewekt dat controlerende accountants niet echt onafhankelijk waren van de gecontroleerde bedrijven. Wanneer je soepel was kon je immers later een leuke functie bij je controlecliënt krijgen.

Begrijpelijk is dat officiële accountantsorganisaties niet gelukkig waren met het afnemende imago van de beroepsgroep als gevolg hiervan. Dit heen-en-weer springen speelde zich een aantal jaren geleden af, onder meer bij Enron.

Sindsdien zijn er echter nog veel belangrijker ontwikkelingen aan de orde geweest. Door de eerste (voornamelijk Amerikaanse) kredietcrisis van 2007 werd duidelijk dat veel financiële instellingen, zelfs wereldwijd gezien, opgeblazen balansen hadden met aanzienlijk te hoge vermogens en te hoge resultaten waarvan de jaarrekening niettemin door grote internationale accountantsorganisaties was goedgekeurd. Daardoor is het maatschappelijk aanzien van de accountants wereldwijd veel sterker gedaald dan door de Enronaffaire en andere affaires die nog enigszins als incidenteel omschreven konden worden. Door de systematische ontorechte goedkeuringen van banken en verzekeraars in de Verenigde Staten en in mindere mate in Europa is het geloof in accountantsverklaringen nog veel sterker achteruitgegaan. En ook de maatschappelijke relevantie van de beroepsgroep heeft door die bedrijfstakbrede en systematische reeks van blunders een grote slag gekregen.

Nog erger is het geworden bij de tweede kredietcrisis, de Europese kredietcrisis, die in 2010 zichtbaar werd. Het is een publiek geheim dat een aantal van de grootste Europese banken technisch failliet is en in leven wordt gehouden door de nationale overheden en/of door de Europese Centrale Bank. Al die banken tonen vrij florissante jaarrekeningen met zeer florissante goedkeurende verklaringen van de externe accountant. Daar besteedt echter nauwelijks iemand meer aandacht aan.

Wanneer in de media wordt gesproken over financiële oordelen wordt alleen nog maar aandacht besteed aan de ratingbureaus, S&P, Moody's en Fitch. Deze bureaus, hoe dubieus die overigens soms blijken te werken, zijn maatschappelijk maatgevend geworden bij de

beoordeling van financiële situaties, zij het sinds 2009 voornamelijk van Nationale overheden.

De maatschappelijk relevante rol van de accountantsbureaus is ziek. Een klein deel van het publiek gelooft nog in relevantie en onafhankelijkheid van de externe controlerende accountant. Wanneer het gedrag van Nooitgedagt door uw College wordt goedgekeurd, wordt ook dat stukje vertrouwen in de onafhankelijkheid van de externe accountants aangetast. Voor Nooitgedagt maakt dat niet veel uit want hij, en zijn advocaten, kijken natuurlijk alleen naar het persoonlijke belang van de heer Nooitgedagt. Het is echter de taak van de Raad van tucht, en ook van uw College, om het geloof in de onafhankelijkheid van de accountants overeind te houden. De Raad van tucht is in essentie tekortgeschoten door de onafhankelijkheid in schijn, de meest relevante perceptie, bij haar oordeelsvorming te negeren. Ze heeft zich laten verleiden tot het volgen van de juridisch gekunstelde en voor de kernvraag niet relevante redematies van betrokkene.

Deze juridische redematies zijn onder andere gebaseerd op het onderscheid tussen een controlerend accountantsbureau en de houdstermaatschappij van dat accountsbureau. Het publiek, waaronder waarschijnlijk zelfs vele bestuurders van beursvennootschappen, zijn niet eens op de hoogte van het bestaan en het onderscheid van beide elementen. Deze armzalige uitleg van de regels leidt tot voor het publiek onacceptabele conclusies. De minimuminterpretatie van, naar we moeten aannemen goed bedoelde, regels is voor het relevante publiek niet te volgen. De reactie zal zijn dat het heen-en-weer springen van accountants naar vette functies bij controlecliënten is toegestaan en dat de onafhankelijkheid van controlerende accountants weinig tot niets inhoudt.

Het is aan uw College te bepalen of we hier voor een stukje stervensbegeleiding bij elkaar zijn gekomen of dat er een kleine wederopstanding van de goede naam van het accountantsberoep zal plaatsvinden.

Pieter Lakeman,
voorzitter SOBI